

Іван Веремійчик,
доцент Східноєвропейського
національного університету
імені Лесі Українки

Інтеграція трудового навчання і математики та образотворчого мистецтва в предметних дидактичних іграх (1 клас)

Тема. Різання паперу

Мета. Навчити учнів різати папір ножицями по прямих лініях. Розвивати сенсомоторику, виховувати економне ставлення до матеріалів.

Об'єкт праці: гра «Чий будиночок?»

Матеріали та інструменти: відрізки цупкого паперу, горіхові шкаралупи, клей, пластилін, ножиці.

Наочність: зразок виробу.

Хід уроку

/. **Організація учнів до уроку.**

Після з'ясування наявності в учнів відрізків цупкого паперу та горіхових шкаралуп учитель дає їм завдання викласти з робочої папки ножиці.

//. **Мотивація навчально-трудової діяльності.**

Учитель повідомляє: «Важливою ручною технікою у роботі з папером є різання. На цьому уроці ви будете правильно різати папір ножицями по прямих лініях, а також виготовляти гру: «Чий будиночок?» (демонструє виріб).

///. **Актуалізація знань учнів.**

- Більшість із вас уже користувалися ножицями, то пригадайте, які пальці розміщені під час різання у кільцях ножиць? (У кільцях ножиць розміщені великий і середній пальці правої руки.)
- А вказівний палець де міститься? (Внизу.)
- Якою частиною ножиць ріжуть папір? (Середньою).

«Під час різання паперу кінці лез не зникають повністю бо будуть надриви», — доповнює вчитель.

IV. **Послідовність трудових дій.**

Учитель ознайомлює дітей з термінами «розрізати», «відрізати», «надрізати», демонструючи кожен прийом. Повідомляє правила безпечної праці з ножицями:

- передавати ножиці закритими і кільцями вперед;
- не можна класти пальці рук на лінію різання.

Далі вчитель пояснює послідовність виготовлення будиночка, залучаючи дітей до вирішення окремих завдань.

– Якщо на папері в клітинку відрахувати по 8 клітинок горизонтально та вертикально і вирізати за цими розмірами фігуру, то якої форми буде ця фігура? (Квадратної.)

За допомогою отриманого зразка розмічаємо квадрат на цупкому папері і вирізуємо. Ще один такий квадрат виріжемо для двох учнів і розріжемо на два рівні трикутники.

- Як розділити квадрат на два рівні трикутники?

Тема. Вирізування з паперу заокруглених форм

Мета. Ознайомити учнів з прийомами різання паперу ножицями по кривих лініях. Розвивати координацію рухів пальців правої і лівої рук. Виховувати спостережливість до кольорів, які створює природа.

Об'єкт праці: гра „Квітка-семицвітка”.

Матеріали та інструменти: цупкий папір, кольоровий папір, клей, ножиці, шаблони, готовий виріб.

Наочність: зразок квітки-семицвітки, малюнок веселки.

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку.

Учитель перевіряє наявність у дітей паперу семи кольорів, за відсутністю якогось кольору, виділяє із резервного запасу. Роздає шаблони для розмічування.

II. Мотивація навчально-трудової діяльності учнів.

– Діти, якщо після дощу з'явиться сонечко, то що зображується на небі?

(Веселка).

– Веселка має сім кольорів, які розміщені завжди в певній послідовності: червоний, оранжевий, жовтий, зелений, голубий, синій і фіолетовий.

– Сьогодні на уроці ви навчитеся виготовляти квітку, та не просту а чарівну. Це буде квітка-семицвітка. Кожна її пелюсточка буде такого ж кольору, що й смужка з веселки. Виготовляючи пелюстки, ми навчимося криволінійно різати папір.

III. Послідовність трудових дій.

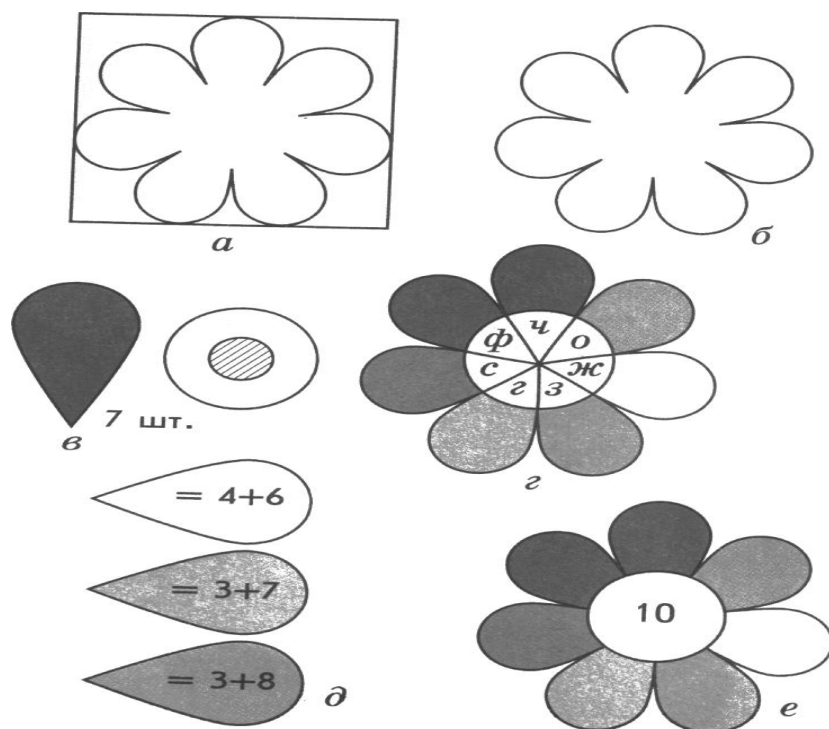
Учитель з'ясовує послідовність виготовлення виробу.

Основу квітки вирізують з цупкого паперу, користуючись шаблоном. З цього самого матеріалу вирізують кружечок і приклеюють у центрі до основи, намазуючи клей тільки посередині, щоб була можливість закріпити пелюстки.

З кольорового паперу вирізують пелюстки семи кольорів веселки. Вчитель наголошує на тому, що під час різання по кривій лінії, повертати треба не ножиці, а папір, розташовуючи його так, щоб добре було видно лінію розрізу (демонструє процес різання). Повторює з учнями правила безпеки під час різання ножицями.

1. Не можна ставити пальці рук на лінію розрізу.

2. Передавати ножиці закритими і кільцями вгору.

IV. Самостійна робота учнів.

Учні вчаться вирізати папір по заокругленим лініям, виготовляючи гру. Вчитель стежить за діяльністю всього класу й кожного окремого учня. Допомогає їм в разі потреби. Звертає увагу на прийоми різання (повертання паперу, а не ножиць), слідкує за дотриманням правил безпечної праці.

V. Ігрова ситуація.

Граючись, діти повинні створити квітку з названих кольорів, розміщуючи їх у послідовності, яка відповідає кольорам веселки.

Квітку-самоцвітку доцільно використати також на уроках математики під час вивчення дій додавання в межах десяти. На кружечку пишуть число, а на пелюстках елементи дій додавання.

Учитель ставить завдання учням вибрати тільки ті пелюстки квітки, на яких написаний склад відповідного числа. Аналогічно можна використати саморобну квітку під час вивчення дій віднімання.

VI. Підсумок уроку.

– Діти хто з вас назве мені кольори веселки .

(Червоний, оранжевий, жовтий, зелений, голубий, синій, фіолетовий).

– А що ми сьогодні навчилися робити на уроці?

(Вирізати папір по заокругленим лініям і виготовляти гру).

VII. Прибирання робочих місць.

Тема. Композиції з рослинних форм

Мета. Закріпити вміння і навички учнів з ліплення і конструювання виробів із пластиліну та природних матеріалів. Розвивати в дітей спостережливість за діями тварин у природі. Виховувати працьовитість, відповідальність у колективній роботі.

Об'єкт праці: гра-композиція „Працьовиті звірята”.

Приладдя, матеріали та інструменти: розлогі гілочки, листочки, голочки зі сосни, стеки, пластмасова дощечка.

Наочність: зразок композиції, малюнки звіряток.

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку.

На початку уроку вчитель розділяє клас на окремі групи (4-5 учнів), визначає відповідального за кожену групу.

II. Мотивація навчально-трудової діяльності.

— Діти, скажіть мені, будь-ласка, звідки беруть харчі зимою лісові звірята, які харчуються рослинною їжею?

(Вони заготовляють їх літом, восени).

Ото ж сьогодні ми з вами зобразимо композицію, де лісові звірята заготовляють собі на зиму харчі. А які це звірята, ви дізнаєтесь, якщо відгадаєте загадки:

1. Хоч сама мала на зріст

Та великий має хвіст.

Як намисто оченята,

Хто це, спробуй відгадати?

(Білочка)

2. Хвіст крючком, ніс п'ятачком.

(Поросятко)

3. Гостроносий і малий,

Хоч колючий, а незлий.

Вдень ховається, вночі

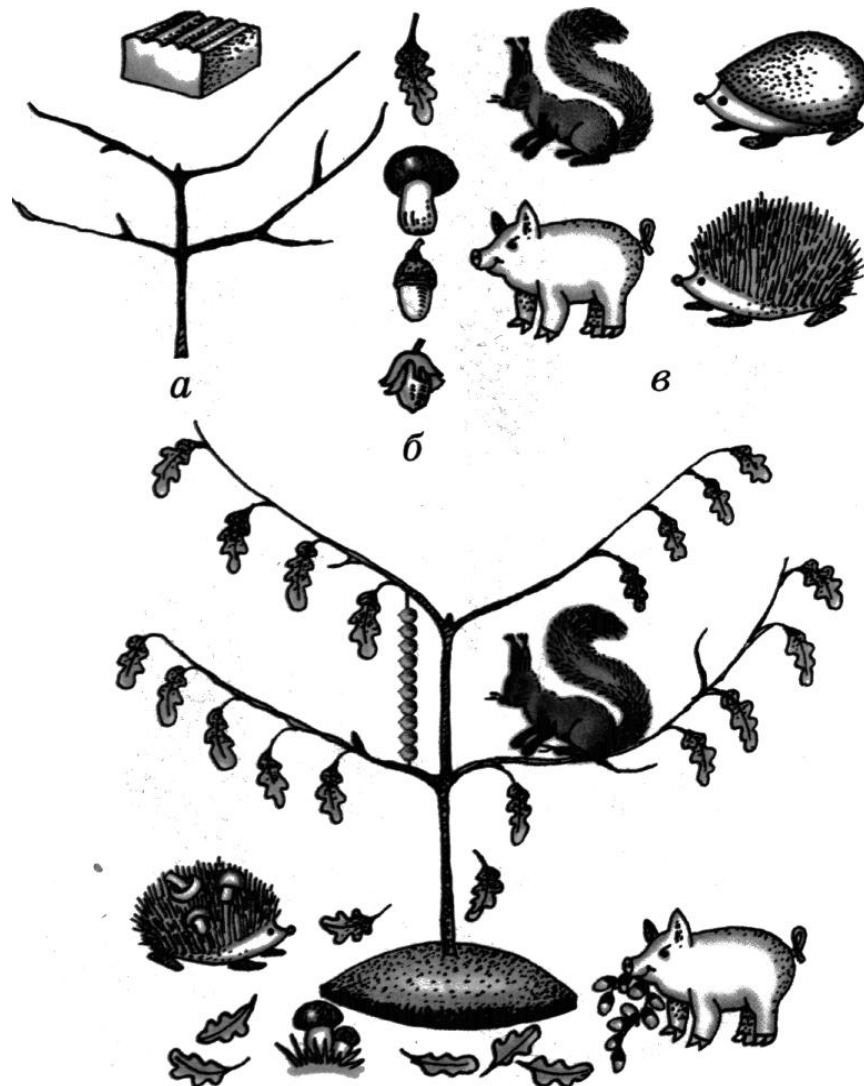
Йде шукають собі харчі.

Увесь із тонких голочок.
Як він зветься? ... (Їжачок)

III. Актуалізація знань учнів.

- Хто з вас, діти, знає чим харчується білочка?
(Горішками, зернятками із шишок).
- А їжачок? (Грибочками).

„Їжачок в основному харчується комахами, але приносить до свого житла грибочки для

лікування” — уточнює вчитель. А для дикого поросятка дуже корисні жолуді.

IV. Самостійна робота учнів.

За малюнками або зразком першокласники виготовляють гру-композицію.

Один учень з групи за допомогою пластиліну прикріплює до розлогої гілочки листочки. Інші учні виліплюють з пластиліну горішки, жолуді, грибочки, а також фігурки звірят: білочки, поросятка, їжачка.

Нанизують 10 виліплених горішків і прикріплюють нитку на гілочці навпроти фігурки білочки. Нанизані на нитку жолуді – це заготовлені поросятком харчі на зиму. Для кращої подібності фігурка їжачка має бути з голочками від сосни, на які можна буде укріпити зверху грибочки з пластиліну.

V. Ігрова ситуація.

Перед початком гри, спостерігаючи за кольором листочків та опалим листям, доцільно з'ясувати з дітьми пору року в лісі, де живуть знайомі звірята.

Завдання для гри мають забезпечувати принципи доступності і послідовності. Спочатку діти називають, скільки жолудів заготовило поросятко, потім, скільки грибочків несе їжачок, скільки ще залишилося та скільки всього було грибочків. Після цього учні знайомляться з рахівницею — із заготовленими білочкою горішками. Далі рахують листя на одній гілочці, на двох, на одному боці, на другому та на всьому дереві.

VI. Підсумок уроку.

Аргументуючи, вчитель визначає групу-переможницю, а також самих працюючих першокласників, у яких найбільший внесок у колективну працю.

VII. Прибирання робочих місць.

Учитель дає завдання черговим старанно перевірити робочі місця учнів, щоб не залишилися шматочки пластиліну на столі чи підлозі.